

MARK LEVI

Drugačije
zamišljena
sreća

Prevela sa francuskog
Vladana Stanojević

■ Laguna ■

Naslov originala

Marc Levy

UNE AUTRE IDÉE DU BONHEUR

Copyright © Marc Levy / Versilio, 2014

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

www.marclevy.info

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Polini, Luju i Žoržu

„Slučajnost ne postoji, postoje samo ugovoreni susreti.“

Pol Elijar

Držao je njen dnevnik, željan reči koje je zapisala. Pokušavao je da se prepozna u nekoj ličnosti, u odjeku njihovih razgovora u kafeima Grinič Vilidža, epizodi ukradenoj od vremena. Kad god bi okrenuo stranicu, začuo bi otkucaje svog srca, zadihan od ljubavi čija se uspomena izbrisala kao koraci koji se udaljavaju po snegu.

Mrak je polako padao, a on je nastavljao da čita, ne mareći ni za obrok ni za sate koji su ga vodili u noć. Sedeo je sam za stolom jedine prostorije u kući, u kojoj ništa suvišno nije postojalo, ali je svega onoga što je potrebno da se preživi ipak bilo dovoljno. U zoru, kada se dnevno svetlo promolilo kroz roletne, on zatvori rukopis. Ruke su mu bile na kolenima, a suze je zadržavao dubokim uzdasima.

Ispričala je svoj život ne spomenuvši ga nijednom. Nije bilo nikakve aluzije na njegovu ulogu niti na izbor koji je

u njeno ime napravio. Pitao se da li je postala ravnodušna ili pak vreme nije izbrisalo njenu srdžbu.

Ode do korita i pogleda se u naprslom ogledalu okačenom o ekser na zidu. Bezuspešno je tražio lice čoveka koji ga je opsedao tokom čitanja. Možda ga je zbog toga Hana izbrisala iz svoje prošlosti. Uspomene su čudne, pomisli dok se umivao ledenom vodom. Neki ljudi se njima hrane kao da im život visi o koncu koji ih čuva od smrti. Drugi ih brišu da bi očistili vreme koje im je preostalo.

Spremio je doručak: kafu i jaja sa komadom slanine; prštala su u gvozdenoj šerpi spuštеноj na rešo. Sigurno je ostavila nekakav znak, odgovor na pitanje nastalo njenim nestankom, trag. U suprotnom, svakako bi spalila ove stranice ili bi ih odnela.

Spusti tanjir u korito i vrati se za sto.

„Zaboga, Hana, nemoguće da nisi znala istinu“, uzviknu pa protrlja obraze da bi se razbudio.

Zagleda se u zidni sat, ustade i otvori orman da spremi stvari. Odvoji tri košulje, veš, vunenu jaknu i džemper. Kovertu sa ušteđevinom spusti u džep mantila, a sa čiviluka skide šešir i futrolu pištolja; proverí da je oružje zakočeno, pa ga gurnu na dno torbe. Zatim čučnu uz furunu, ugasi žar, proverí roletne, isključi svetlo i otvori spoljna vrata.

Tog jutra skraja zime sunce je još bilo nisko na nebu. Staza pred njim vodila je ka velikom putu. Od raskrsnice

do ledine na kojoj staje autobus moraće da prepešači deset kilometara. I pritom neće smeti da se razvlači, jer će ga vetar ionako usporiti. Ali bar vukovi neće osetiti njegov miris. Gotovo je pozeleo da ga čopor nanjuši – kako bi ispraznio šaržer. Ipak, odmah prebaci sebi što je bes usmerio ka njima. Naučili su da žive u slozi. Kada bi krenuo u lov, pratili bi ga izdaleka, i čekali da raskomada plen, pa da se nahrane mesom koje bi ostavio na lešini. Kada bi sekao drvo, posmatrali bi ga s vrha brda sve dok im znakom glave ne bi objasnio da polazi kući i da mu je oružje napunjeno. Kao da su vukovi razumeli pravilo. Nijedan mu nikada nije prišao, te Tomas Bredli tako nije bio prinuđen da puca u njih.

Na ledinu je stigao u podne. Njegova kuća odavno je nestala sa horizonta, a ravnica se prostirala unedogled.

Autobus je još bio predaleko da bi se čulo brundanje motora, ali se nazirala prašina pod točkovima. Ova ekspedicija možda će mu biti najveća greška u proteklih trideset godina. Razmišljao je o tome dok se odlučivao na rizik suočavanja sa uspomenom koja ga je pratila kroz život i sa realnošću koja je tu uspomenu mogla da izbriše.

Tom mahnu vozaču i nasmeši se dok su se vrata autobusa otvarala. Rugao se sam sebi, pa je napokon shvatio da se svih tih godina pod plaštom neustrašivosti krio čovek ranjiv zbog jedne žene.

„Ali kakva je to žena!“, dobaci vozaču, koji mu je vraćao kusur.

Dvadeset dolara za vožnju – prva etapa najlepšeg od svih zamišljenih putovanja. Ići će do kraja, i jedino bi ga smrt mogla zaustaviti. Dokle god u njemu bude i daška života, tražiće je.

Dugo se nadao tom trenutku. Da je bio iskren prema samom sebi, priznao bi da ga je vrebao. Kada mu je prethodnog dana mladi policajac, nalik na mnoge koje je tokom karijere obučio, zakucao na vrata donoseći kovertu sa rukopisom i pismo njegovog prijatelja sudije Klejtona, shvatio je da život, od koga je postepeno odustao, nije završio s njim.

Tom Bredli sede u zadnji deo autobusa, namršti se, a zatim grohotom nasmeja. Nije to bio nikakav završetak – velika avantura je tek počinjala.

1

Svako ko bi upoznao Mili, smatrao bi da joj je rokenrol u krvi. Ličila je na Peti Smit iz mlađih dana, pa je zato odavala takav utisak – ali to je ipak bila samo spoljašnjost. Milin život nije imao nikakve veze sa rokenrolom. Kada bi bila sama, što se najčešće dešavalo, do daske bi odvrnula klasičnu muziku, jer su samo Bah, Grig i Glen Guld uspevali da uguše eho njene usamljenosti.

* * *

Mili Grinberg je napustila Santa Fe pošto je dobila stipendiju za studije na Univerzitetu u Filadelfiji. Tri i po hiljade kilometara i šest država razdvajalo je njen rodni grad od mesta gde sada živi – i to je bio prostor kojim je htela da odeli svoj devojački život od onog koji vodi kao odrasla žena. Međutim, studije prava u Pensilvaniji nisu bile zanimljivije od njenog detinjstva u Nju Meksiku. Školovanje je nastavila iz tri razloga: zbog života u kampusu, zato što je

stekla iskrenog prijatelja i jer su je profesori cenili uprkos njenom teškom karakteru. Mili nije bila od onih devojaka koje se po čitav dan preremažu, popravljaju šminku između dva predavanja, prate samo život ličnosti u trendu i smatraju da su njihovi nestašluci i problemi zanimljiviji od sudbine planete. Nije se družila sa nabildovanim momcima koji ispuštaju testosteron po sportskim terenima, i čije su kacige i obrazi ofarbani u boje univerzitetske ekipe američkog fudbala. Bila je diskretna i vredna studentkinja, a imajući u vidu da se zbog prava gušila od dosade, čvrsto je rešila da sebi stvori kvalitetan život. I mada još nije znala čime želi da se bavi, to će se kad-tad desiti – jer sudbina kao da je upravo nju čekala.

Na kraju drugog ciklusa studija, univerzitet joj je odbio dalju stipendiju, ali joj je predložena pogodba koju je gospođa Berlington nazvala „korektnom“: saradnja sa pravnom službom u svojstvu asistenta-pripravnika (u pravnoj službi radila je samo gospođa Berlington) uz naknadu od pet dolara na sat, zdravstveno osiguranje i službeni smeštaj. Odmah je prihvatila – ne zato što ju je posao zanimao niti zbog plate, već da bi ostala u kampusu. To je bio teren na koji je odavno navikla.

Mili je volela da doručkuje u kafeu *Tatelman*. U 8.53 prošla bi preko velikog travnjaka, u 8.55 ispred biblioteke *Gatman*, a potom bi ušla u zgradu administracije, jer joj je radni dan počinjao u 8.57. U 11.50 poručila bi goveđi sendvič za gospođu Berlington, a u 12.10 otišla bi preko travnjaka do kafea *Kambar* u centru kampusa, gde bi preuzela taj sendvič, kao i prolećnu salatu za sebe. Nazad bi krenula zaobilaznim putem kako bi ponovo

prošla ispred biblioteke. Ručala bi sa svojom šeficom, a na posao bi se vratila u 12.30. U 15.55 spustila bi u fioku blok sa beleškama koje joj je diktirala gospođa Berlington, a preko njega srebrni ram sa fotografijom sa koje joj se baka osmehivala. Fioku bi zatim zaključala, i u 16 časova napustila bi kancelariju.

Poslednja dnevna šetnja kroz kampus vodila bi je ka parkingu – i jedino se po tome moglo videti da ona nije obična službenica. Naime, tamo bi preuzela oldsmobil kabriolet iz 1950. godine, poklon koji je dobila od bake nekoliko godina pre nego što je napustila Santa Fe. Održavala ga je pažljivo kao kolekcionar, pa je sada vredeo oko osamdeset hiljada dolara. Kabriolet proizveden u fabrici *Oldsmobil* tri decenije pre nego što je ona sama izašla iz majčinog stomaka predstavljao je životno osiguranje ukoliko bi se našla u teškoj situaciji. Ipak, život koji je vodila u svojoj trideset prvoj godini potpuno joj je odgovarao.

U 16.06 sela bi za volan, uključila radio, raspustila kosu, okrenula ključ i slušala kako brundanje V8 motora dodaje basove Bahovoj fugi, Mendelsonovoj simfoniji ili drugom komadu klasične muzike.

Počev od tog trenutka, rokenrol kao da bi zaista prostrujao Milinim venama. Svejedno da li je toplo ili hladno – kosa bi joj se vijorila na vetru uvek osim kada bi padala kiša. Vozila bi do pumpe, gde bi kola častila sa deset litara benzina za sedam dolara i trideset centi, a ona sama bi u prodavnici *Seven eleven* ugasila žeđ koka-kolom od dva dolara i sedamdeset. Svakog popodneva, dok je gledala kako defiluju brojke na kasi, sabirala bi minute provedene

u prepisivanju izveštaja gospođe Berlington. Deset dolara bilo je potrošeno za pet minuta, što je predstavljalo trideset hiljada otkucanih znakova na tastaturi tokom prepodneva. Ostatak plate otišao bi na večernji obrok, nekoliko komada odeće, nove ploče, bioskopsku ulaznicu subotom, a pre svega na održavanje oldsmobila. Sendvič gospođe Berlington plaćala je pravna služba, a u njegovu cenu bila je uračunata i prolećna salata – o čemu se Mili lako dogovorila sa šankerom u kafeu *Kambar*.

On se zvao Džo Malon. Takvo ime nije moglo da se izmisli. Zapravo se zvao Džonatan, ali Mili je nepogrešivim sluhom procenila da „Džonatan Malon“ ne zvuči toliko dobro. Taj mladić elegantnog stasa, koji je njenom zaslugom dobio ime dostojno lika iz gangsterskog filma, bio je prirodno obdaren pesničkim talentom. Uostalom, zar nije svakodnevno uspevao u složenom poduhvatu pravljenja predivne prolećne salate za Mili, i to preko čitave godine?

Džonatan Malon ludovao je za izvesnom Beti Kornel, koja nikada ne bi pogledala zaposlenog u kafeteriji, tačno i da je pročitao celokupan opus Korsoa, Ferlingetija, Ginzberga, Barouza i Keruaka, a Džo je njihova dela znao tako reći napamet. Džo Malon se trudio da unese nešto poezije u sendviče i salate od pet i po dolara, u nadi da će jednog dana nastaviti studije, kako bi devojkama čiji su uzori Britni Spirs, Paris Hilton i nekakve anoreksične manekenke, otkrio prekrasni svet reči. Mili mu je često govorila da ima dušu jevanđeliste čija je religija književnost.

Nakon pauze na benzinskoj pumpi, krenula bi autoputem 76 i dala gas sve do sledećeg izlaza, gde bi se isključila.

Živela u drvenoj kućici na Flamingo roudu, odmah iza rezervoara odakle se čitavo predgrađe snabdevalo vodom. Bio je to običan, ali šarmantan kvart. Flamingo roud nalazio se na kraju grada, a odatle se prostirala šuma.

Večeri bi provodila čitajući, a petkom bi joj dolazio Džo. Gledali bi svoju omiljenu televizijsku seriju: život advokatice, supruge budućeg senatora, promenio se kada je veza njenog muža sa prostitutkom dospela u javnost.

Pošto bi se epizoda završila, Džo bi joj naglas čitao pesme koje je napisao tokom nedelje. Mili bi ga pažljivo slušala, a zatim bi ga naterala da ponovo čita – ali praćen muzičkim komadom koji bi dodatno istakao njegov tekst.

Od prvog susreta, muzika je bila crtica koja ih je povezivala – ona ih je zapravo i spojila.

* * *

Džo je svirao orgulje u crkvi da bi dopunio mesečnu zaradu. Plaćali su ga trideset pet dolara, a on je sahrane obožavao.

Svadbe su trajale predugo: gosti nikako da se smeste, mlada nikako da stigne, čestitanjima nikad kraja – a on mora da svira sve dok i mladenci i gosti ne odu. Na sahranama, međutim, prednost je što su mrtvi nepogrešivo tačni. Osim toga, sveštenik je mrzeo kovčege. Opušteno bi preskakao čitave delove molitvenika ne bi li službu obavio za tačno trideset pet minuta.

Dolar po minutu – to je bila zlatna tezga. Zato je Džo, iako nije bio jedini muzičar od koga je sveštenik tražio da ga prati tokom službe, obavezno čitao umrlice u novinama i prvi se upisivao u nedeljni raspored.

Jedne srede tokom sahrane, taman što je započeo Bahovu fugu, Džo ugleda mladu ženu kako ulazi u crkvu. Ceremonija se završavala, parohijani su počeli da ustaju ne bi li se poslednji put oprostili od gospođe Gingelbar, prodavačice u bakalnici koja je glupavo stradala kad joj je ogromna gomila gajbi sa lubenicama pala na grudni koš. Sirota gospođa Gingelbar nije odmah preminula – agonija je sigurno dugo trajala, jer se cele noći gušila pod gomilom lubenica koje su je naposljetku dokrajčile.

Džonatan se zagledao u Mili. Nosila je farmerke, šlampavu majicu i puštenu kosu, pa je odudarala od prisutnih. Orguljaš je sa svog mesta mogao da vidi sve što se u crkvi dešava.

Kad god bi Mili bila neraspoložena, Džo je umeo da je razgali sočnim događajima kojima je prisustvovao. Pričao joj je o rukama koje bi nestašno podigle suknju ili milovale pantalone; o brbljivim susedima koji bi šaputali ne obraćajući pažnju na ceremoniju; o glavama koje bi se zaljuljale a zatim zadremale, ili o onim drugim, koje bi se okrenule da zagledaju neku ženu. Suprotno se takođe dešavalo, i to češće nego što se moglo pretpostaviti. Najzad, govorio joj je i o smehu kada bi sveštenik, koji je izrazito šušкао, izgovorio *naš švemoćni gošpodar i njegovo*

milošrđe. Džo bi video čak i mobilne telefone ili knjige skrivene iza biblija.

Te srede, čim su se vrata zatvorila, on napusti orgulje i sjuri se niz kružne stepenice koje su se završavale kod ispovedaonice. Mlada žena ostala je sama na klupi, dok je povorka već ispraćala gospođu Gingelbar do groblja uz sakristiju.

On sede pored nje te naposljetku prekide tišinu i upita da li je bila u srodstvu sa pokojnicom. Mili priznade da je nije ni poznavala, te preduhitri Džoovo pitanje o razlozima svog prisustva. Odala mu je priznanje, rekavši da su joj se dopali njegov senzibilitet i način izvođenja Baha. Od tog trenutka, više nisu bili usamljeni. Džo nikada ranije nije čuo da neko hvali njegovo sviranje, a Mili još otkad je došla u Filadelfiju nije poželjela da stekne prijatelja.

On je uhvati za ruku i povuče ka zavojitim stepenicama – bila je zadivljena pogledom sa mezanina. Nasloni se na cevi orgulja koje su stajale uza zid, a Džo se smesti za klavijature i odsvira tokatu u d-molu.

Mili se osećala kao da joj muzika prolazi kroz telo i prodire u srce; tempo joj je bio u venama. Note su je prožimale, i osećanje je bilo božansko. Nažalost, taj privatni koncert prekinuo je sveštenik. Začudio se zvuku koji je dopirao iz crkve, pa se popeo do njih. Kad ugleda Mili, čija su leđa bila naslonjena na cevi, otvorenih usta i u zanosu, lice mu poprimi izraz isterivača đavola. Upita Džoa ko je mlada žena pored njega, a ovaj prestade da svira i upetlja se u nerazumljiva objašnjenja.

Mili mu pruži ruku, pozdravi se i, na Džoovo zaprepašćenje, samouvereno izjavi da mu je sestra. Iznenadeni

sveštenik spusti trideset pet dolara na klupu i zamoli ih da odu.

Izađoše, te Džo, koji se još uvek zvao Džonatan, pozva Mili na večeru.

Deset godina kasnije, i dalje su imali običaj da na godišnjicu svog susreta polože buket lala na grob gospođe Gingelbar.

* * *

Mili je doživela veliku avanturu koja ih je zbližila. Bila je vezana za njen posao – server kampusa napali su hakeri. Rektor univerziteta posumnjao je na nepravilnost zato što su studenti neuobičajeno opušteno pristupili semestarskim ispitima. Još je čudnije bilo to što je najniža ocena koju su profesori mogli da daju iznosila osamdeset poena od sto. Ubrzo se ispostavilo da neko ima pristup zadacima.

Pravna služba univerziteta do tada je bila suočena samo sa banalnim situacijama: proverama polisa osiguranja, zahtevima za izdavanje raznih sertifikata, redigovanjem svakakvih administrativnih ukaza (rektor je obožavao one koji su određivali ponašanje studenata u kampusu, pre svega da bi smislio šta da im zabrani). Kada je uz tresak uleteo u kancelariju pravne službe i objavio da se univerzitet, po prvi put od osnivanja, sprema da podnese prijavu, i to krivičnu, pritisak gospođe Berlington skočio je do neba, prevazišavši čak i prosek ocena studenata na kolokvijumima.

Sastavljanje tužbe oduzelo joj je pola dana, a isto toliko dugo ju je i Mili prekucavala. Obe su žalile što posao nije

potrajao malo duže – naročito gospođa Berlington – jer bi u rektorovim očima to bilo potpuno opravdano imajući u vidu ozbiljnost činjenica. Prećutno su odlučile da ga o izvršenom zadatku obaveste tek nakon nekoliko dana. Pravna služba je bila spremna da se bori protiv bezočnih pirata koji su napali sistem.

Te nedelje, svaki put kada bi srela rektora u hodniku, Mili bi napravila zabrinut izraz lica službenice koja je potpuno svesna dramatične situacije na univerzitetu. Naposljetku joj uzvraćeno poluosmehom – nategnutim, ali ipak nekakvim osmehom. Aleluja!

Gospođa Berlington je u tajnosti nastavila da se bavi svojim tekućim obavezama, dok je Mili, koja se sve više i više dosađivala, odlučila da povede sopstvenu istragu.

Džo Malon bio je pesnik, i maštao je da postane profesor kakvog bi svaki student pozeleo bar jednom u toku studija. Takođe je bio veoma vešt sa raznim klavijaturama: orgulja, klavira ili klavsena, ali i tastaturama kompjutera. Mili je smatrala da su jedini pošteni ljudi u njenom okruženju gospođa Berlington, gospodin rektor univerziteta, gospođa Hakerman, susedka iz Flamingo rouda, i Džo, njen jedini pravi prijatelj. On bi sigurno mogao da joj pomogne u otkrivanju identiteta kradljivca ispitnih tema.

U utorak nakon što je prestup otkriven, Mili i Džo su pošli u noćnu ekspediciju, ilegalnu doduše, ali u sklopu istrage koja bi koristila univerzitetu ako bude uspešna.

U 20.30, kada je Džo izlazio sa posla, Mili se oldsmobilom dovezla na parking kampusa. Pridružio joj se, pa mu je dozvolila da popuši cigaretu u kolima, čiji je krov bio podignut ali je zato otvorila prozor. Sačekali su u tišini

pola sata, a zatim krenuli stazom kraj biblioteke, gde je osvetljenje bilo najslabije. Imala je magnetsku propusnicu, pa su lako ušli u administrativnu zgradu, u kojoj se nalazila sala sa informatičkom opremom. Džo je odlučio da istraži sa te lokacije. Ako je policija tužbu shvatila ozbiljno i vodila sopstvenu istragu, svaki pokušaj spoljnog pristupa serveru lako bi se otkrio. Stoga upotreba privatnog kompjutera nije dolazila u obzir, pa čak ni pristup iz nekog od gradskih sajberkafea, koji su, zbog nacionalne bezbednosti, svi bili opremljeni nadzornim kamerama.

Džo, čijom je pronicljivošću Mili bila oduševljena, smatrao je da je haker razmišljao isto kao i on. Kod ovakvog sajber napada, najbolji način da počinitelj ne bude uhvaćen jeste da se direktno priključi na životinju čiju krv želi da isisa – kao krpelj (mada je poznato da oni više vole pse od kompjuterskog hard-diska).

Dok su prolazili mračnim prizemljem, bili su prestravljeni. Morali su da se kreću tiho i da obave zadatak između 21 i 21.30, jer su u to vreme spremačice radile po spratovima.

S baterijskom lampom u zubima, Džo je otvorio vrata informatičkog odeljenja, odredio adekvatno mesto da se priključi na računar i počeo da kucka po tastaturi. Proveo je memoriju servera, identifikovao dan i vreme upada i pronašao neopoziv dokaz da je neko zaista pristupio odeljenju. Haker je očigledno bio prekinut i sigurno je od tada bio u panici, jer je za sobom ostavio trag. Ispitne teme prebačene su sa servera na USB memoriju uz pomoć

odašiljača. Džo je ismejao neznanje fakultetskih informatičara, koji to nisu videli.

„Bilo ih je bar dvojica. Jedan je ušao, a drugi je verovatno čučao pod prozorom – ova stvarčica ima slab domet“, prošaputa dohvativši dokaz prestupa.

Mili zaključio da je krivac sigurno ostavio otiske; Džo će jednostavno pristupiti policijskom serveru kako bi otkrio njegov identitet. On je začuđeno pogleda i nasmeši se, raznežen time što ga je smatrala sposobnim za takav podvig. Smislio je jednostavniji plan. Spustio je USB memoriju u džep, pogledao na sat i dao znak prijateljici da napuste prostoriju.

U povratku su bili prinuđeni da ulete u Milinu kancelariju i da se sakriju pod sto gospođe Berlington. Član osoblja koji se bavio održavanjem izmenio je raspored i polirao je linoleum u hodniku, zbog čega nisu mogli da odu. Prijatelji su čučnuli i zadržali dah. Zadatak je bio otežan kada je Mili iza leđa izvukla predmet koji ju je žuljao – a ispostavilo se da je to bila patofna. Ona zamisli dostojanstvenu i ozbiljnu gospođu Berlington sa patofnom na nogama, te prasnu u smeh, koji je Džo jedva pri-
gušio rukom. To je bio jedini put kada je među njima nastao tajac. Nikada pre toga i nikada kasnije njihovo prijateljstvo nije bilo narušeno. Džo je osetio jezik svoje najbolje prijateljice na dlanu, na liniji života. Razmenili su začuđene poglede u mraku, sklupčani pod stolom gospođe Berlington. Naposljetku je Mili izjavila da se iz hodnika više ništa ne čuje te da mogu da pođu.

U njenoj kući, Džo je ubacio memoriju u računar i mučio je raznim algoritmima sve dok mu nije odala

lozinku vlasnika. Ponosno je obavestio Mili da će uskoro otkriti ko je krivac.

Sutradan, iza svog šanka, uz pomoć mobilnog telefona povezao bi se na daljinu svaki put kada bi neki student ušao u kafeteriju *Kambar*. Većina je dolazila bar jednom dnevno, pa je veoma brzo ustanovio da je jedan od hakera bio Frenk Rokli. Na to otkriće, zadovoljno se nasmešio. Frenk Rokli bio je kapiten bejzbol tima, pa ga je zanimalo šta će rektor uraditi kad sazna ime krivca tri meseca pred početak međuuniverzitetskog prvenstva, od koga su zavisili ugled i finansijsko stanje ove ustanove.

Začudio se što Mili nije bila zadovoljna. Očekivao je da se otvoreno našali na Frenkov račun, međutim, ona se rastužila dok ga je slušala, pa ju je upitao za razlog.

Poverila mu je šta je tišti. Prezirala je mladiće zagrižene za sport, koje je, najčešće nepravedno, nazivala nepismenim grubijanima, ali je prema Frenku Rokliju gajila izvesna osećanja.

„Zbog njegovih očiju“, priznade mu dok su sedeli na klupi. „Ima nešto u njegovom pogledu, vidi se da mu je detinjstvo bilo tužno. Saznala sam da ga otac tera da studira, a on bi hteo da se priključi nekoj nevladinoj organizaciji i proputuje svet“, dodade.

„Kako ti to znaš?“, upita Džo i priseti se svog uzbudeanja od prethodne večeri, pod stolom gospođe Berlington. Bio je zadovoljan što joj ništa nije rekao.

„Jedne večeri prišao mi je dok sam ulazila u auto i rekao da ga smatra elegantnim. To me je zaintrigiralo. 'Elegantan' – baš lepa reč, zar ne? Razgovarali smo, čini mi

se da mu je te večeri baš bilo teško. Sledeće nedelje smo se sreli u sekretarijatu, razmenili osmehe. Popili smo kafu...

„Ne kod mene“, prekide je Džo.

„Ne“, odgovori Mili, „bilo je jutro, otišli smo u *Tatman*. Ukratko, pričao mi je o sebi pa sam shvatila...”

„Da ti se dopada?“

„Tako nekako, da.“

„Da li si mu to rekla?“

Mili ga gurnu ramenom.

„To je prolazno, ne treba preuveličavati.“

Na pitanje namerava li da ga prijavi, Mili podseti Džoa da oni nisu policajci. Osim toga, kako bi objasnili rektoru način na koji su otkrili prevaranta?

„Zanima li te ko mu je bio saučesnik?“

„Poznajesh ga?“

„Poznajem je“, dodade Džo.

„Tako!“, prošaputa Mili i ustade.

„Ako te ne zanima, zašto smo se time uopšte bavili?“

Umesto odgovora, ona ga poljubi u obraz, uveravajući ga da je veče bilo sjajno, te da će njihova noćna avantura za nju ostati jedna od najlepših uspomena. I kao da se ništa nije dogodilo, zakaza mu odlazak u bioskop za sutradan – sasvim nepotrebno, jer su se inače svake subote sastajali ispred kompleksa u ulici Vest ridž pajk.

Dok je gledao kako se udaljava, Džo se priseti dana kada ju je prvi put video, u crkvi.

Prijateljstvo Džoa i Mili gradilo se već deset godina i hranilo poverljivim pričama, odlaskom u bioskop subotom posle podne, dugim razgovorima na zidiću uz rezervoar za vodu u njenom kraju, ali i ćutanjem. Zimi, kada

bi pale prve pahulje, popeli bi se na krov Miline kuće i gledali sneg kako prekriva jele i srebrne borove. Popušili bi nekoliko cigareta, sedeli i pričali sve dok ih hladnoća ne bi primorala da uđu.

* * *

Mili nije odala ni Frenka Roklija ni njegovu saučesnicu, iako je to poželela kada je otkrila njihovu vezu: videla ih je u bioskopu, ljubili su se tako halapljivo da je izgledalo kao da jedno drugom ližu lice. Mili je zaključila da je Stefani Hopkins u prethodnom životu bila žaba, čim može toliko da otvori usta. Ali kako je po prirodi bila optimista, prijalo joj je što je Frenku neprijatno jer ga je zatekla; u tim okolnostima momku je neugodno samo ako nije siguran u svoja osećanja. Kada se bude zadovoljio grudima i obrazima svoje žabe, od njihove priče ostaće tek uspomena.

Dva meseca je Frenku bilo potrebno da se zasiti. Hopkinsova je ipak nosila grudnjak 90c.

Jednog jutra Mili ga ugleda kako sedi za stolom *Tatmana*, udubljen u priručnik iz prava. Prišla mu je, uz sarkastičan pogled spustila na sto USB memoriju, koju je Džo pristao da joj poveri, te se udaljila ne okrenuvši se. Računala je koliko će Frenku trebati da potrči za njom i da je stigne. On to nije učinio – nije slučajno bio kapiten tima. Milina osećanja prema njemu učvrstila su se. Deset dana kasnije, sreli su se, pa joj je ponudio da je jednom izvede na večeru.

Odgovorila mu je da će razmisliti.

Ova igra mogla je da potraje, međutim, Džo se umešao i očitao joj lekciju. Da je on bio te sreće da se Beti Kornel zainteresuje za njega, ne bi se upuštao u takve detinjaste igre. Mili se složila s njim, pa je naredne subote več i noć provela sa Frenkom.

* * *

Godišnja doba brzo su prolazila, čak i u predgrađu Filadelfije. Frenk više nije bio kapiten tima; nakon studija zaposlio se u očevoj advokatskoj kancelariji, u centru. Mili i on i dalje su bili u vezi. Još nisu živeli zajedno, ali su povremeno razgovarali o tome, kao i o eventualnom venčanju. Frenk je mnogo radio, pa je svake subote igrao bejzbol da bi se opustio. Mili bi tada otišla u bioskop sa Džoom. Nakon projekcije, dugo bi šetali po tržnom centru i razgovarali. Kada bi sebi kupila odeću, njemu bi ponekad poklonila majicu ili košulju, a on bi je izveo na večeru.

Zimi bi se popeli na krov Miline kuće i zajedno gledali kako pada sneg.

Mili je uglavnom bila zadovoljna svojim životom. Rutinski je radila u kampusu, gde joj je gospođa Berlington dozvoljavala da samostalno sastavlja izveštaje koje joj je ranije diktirala. Pet noći nedeljno, Frenk bi prespavao kod nje, a subotu bi provodila sa Džoom. Sve joj je to savršeno odgovaralo.

Bilo je večeri kada bi Frenk uočio Milin odsutan pogled, pa bi joj tada ponovo pričao o svojim snovima, o želji da

se oslobodi oca, zaposli u nekoj nevladinoj organizaciji i tako počne da putuje. Tada bi se Mili prisetila sudbine, u koju je oduvek verovala, i ponekad bi se pitala da li će ona zaista zakucati na njena vrata.

* * *

A kada je prvog dana proleća, u 16.06, na parking ušla u svoj oldsmobil – nije znala da će se to ubrzo desiti.

2

Zaklela se da će joj ovo biti poslednja noć na tom mestu. Dok je ponovo proveravala svoj plan, pitala se kako li će živeti napolju. Toliko toga je propustila. Televizija i štampa pružale su nekakvu vezu sa modernim vremenima, ali ih je ona odavno zanemarila i bežala u knjige koje je uzimala iz biblioteke. Bila je svesna da ne zna ništa, ili skoro ništa, o svetu u koji se spremala da kroči.

Zatvori svesku i pokuša da se priseti trenutka kada je u njoj ispisala prve redove. Bilo je to dan nakon dočeka Nove godine, pre otprilike devet ili deset godina, nije bila sigurna. Od ponavljanja istih radnji, pokreta, od nepromenljive rutine, na kraju se sve izmešalo. Život joj se poboljšao nakon transfera, pa je božićni ručak maltene postao fešta. Poslužen je kolač sa rumom, koji je sadržao malo alkohola. Beše to poslastica čudnog imena – zaboravila je naziv, ali zvučalo je kao krčanje creva. Šteta što na stranice nije upisivala datume, pamćenje ju je izdavalo iako se svake večeri pred spavanje trudila da ga vežba.

Kroz rešetke na prozoru gledala je narandžasto svetlo sa stubova koji su osvetljavali dvorište, i zamišljala sebe kao lik iz romana koji je iz prošlosti stigao u za njega teško pojmljivu sadašnjost. Na tu pomisao nasmeja se, zabavljena.

Gurnu svesku pod dušek, obavi toaletu te leže uz roman započet prethodne večeri, čekajući naredbu o gašenju svetla. U mladosti je bila ponosna na bogatstvo svog vokabulara, a sada se suočavala sa mnoštvom nepoznatih reči. Šta li je značilo „tvitovati“ – možda je to imitacija cvrkutanja vrapca? Ali zašto bi junakinja romana nakon večere u društvu političara koji se poneo kao svinja, izigravala pticu? To nije imalo nikakvog smisla. Čim je stigla kući, postavila je sliku bezobraznika na *Fejsbuk* – verovatno novi časopis – što je takođe bilo besmisleno.

Spavaonica je utonula u mrak, ali njene oči ostadoše otvorene. Brojala je sekunde i nikada nije grešila. Zaustavila se kod deset hiljada osamsto. Svetla su se gasila u dvadeset jedan čas. Bila je ponoć, vreme za promenu smene. Dohvati ispod kreveta torbu sa prljavim vešom u koju je sakrila svoje stvari, razmišljajući da li da ponese roman. Tiho ustade. Stiže do vrata, okrenu kvaku tek toliko da izvuče jezičak, gurnu ih lagano i zakorači u hodnik. Pedeset koraka bilo je potrebno do udubljenja gde je stajala česma.

Zavuče se iza nje i zadrža dah u trenutku kada je nadzornica prošla – završila je obilazak i produžila dalje.

Dežurna medicinska sestra odlazila je na počinak odmah po gašenju svetala. Jedne noći kada je neka

zatvorenica prerezala vene, nije uspela da otključa ordinaciju, pa je od tada nije ni zaključavala. Agata je ukrala ključ, bila je talentovana za takve poteze. Kada joj pacijentkinja probija uši urlajući od bolova, dobra medicinska sestra više ne gleda gde su joj ključevi. Agata je znala kako da simulira razne boljke da bi dospela u ambulantu, a umela je i da se pretvara da guta lekove koje bi joj dali.

Ušavši u prostoriju, zatvori za sobom vrata i leže na pod. Svetlo zastakljenog ormarića sa lekovima bilo je dovoljno da se njena senka vidi pod vratima. Otpuza do ventilacione rešetke; od kada je šest puta zaredom boravila u ambulanti i poskidala sve šrafove, rešetka više nije bila pričvršćena. Pošto bi joj dala lek za umirenje, medicinska sestra bi je uvek ostavila samu da se odmori. Agata se zavuče u ventilacioni prolaz koji je kroz zid izlazio na tehničku ostavu, gde su domari čuvali opremu. Često je sa medicinskom sestrom slušala njihove razgovore. Ona joj je objasnila odakle zvuci dopiru.

U ostavi skide pidžamu, navuče svoju odeću i pope se u kontejner u koji su se bacali hartija, kartoni, plastične flaše i drugi suvi otpad. Prekri se svime. Potom nastavi da broji sekunde do pola sata nakon ponoći.

Vrata prostorije se otvoriše, a njoj srce zalupa. Točkovi kontejnera u kojem se krila zaškripaše na linoleumu hodnika. Domar koji ga je gurao zastade da istrese nos, pa nastavi. Agata ču okretanje ključa u vratima kroz koja se izlazilo u dvorište. Domar ponovo istrese nos, otvori

kontejner da baci maramicu i pogura ga do mesta za istovar. Zatim nastupi tišina.

Hiljadu osam stotina sekundi kasnije, ona začu motor kamiona, pištavi zvuk koji je označavao kretanje u rikverc, i dizalice koje su se pružale ka kontejneru da ga odignu sa tla.

Agata je bezbroj puta zamišljala taj svakako najopasniji trenutak. Sklupča se, prekri glavu rukama i opusti mišiće. Bavila se ona opasnijim vratolomijama, ali joj je sada telo bilo kruće, zglobovi više nisu bili elastični. Šarke poklopca su lupale, i ona oseti kako klizi. Nije se borila već je snagu čuvala za nastavak. Kontejner se sve više naginjao, te odjednom ona bi ubačena u džinovske ralje đubretarskog kamiona, među hartiju, kartone i flaše.

Čeljust kompaktora zatvori se kako bi otpaci bili uvučeni u stomak korpe. Agata ispruži ruke, nasloni se na noge i zadrža se za ivicu dok se kontejner spuštao natrag na mesto. Životinja je bila sita, čeljust se povuče, a Agata se sakri pod kartone koji su izbegli masakr.

Kamion napokon krenu uz krckanje menjača, uspori dok se kapija dvorišta otvarala klizeći po šinama, te se zalete kad izađe na put.

Za njima nije bilo vozila, pa nikakvi farovi nisu osvetlili njeno skrovište. Agata podiže glavu i zagleda se u asfalt koji je ostavljala za sobom. S obe strane puta, veliki srebrni borovi pružali su se ka nebu. Vazduh je bio prijatan. Znala je da nikada neće zaboraviti tu noć, koja je mirisala na slobodu.